

សេចក្តីរូបកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស

អនុម័តដោយសភាសេចក្តីសន្តិសុខមិត្តភាពនៃមហាសន្និបាតលេខ ២១៧ A (III) នៅថ្ងៃទី ១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨

បញ្ជាក់ថា

ដោយយល់ឃើញថា ការទទួលស្គាល់សេចក្តីផ្តល់ថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើត និងសិទ្ធិស្មើគ្នា និងសិទ្ធិមិន អាចលក់ ដូរ ផ្តេទ ឬដកហូតបានរបស់ សមាជិកទាំងអស់នៃអង្គការមនុស្ស គឺជារឿងនៃសេរីភាព យុត្តិធម៌ និងសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក។

ដោយយល់ឃើញថា ការមិនទទួលស្គាល់ និងការរូបមាថមើលងាយសិទ្ធិមនុស្ស នាំឱ្យមានអំពើ រំលោភសិទ្ធិសាហាវយ៉ាងហ្មត់ចត់ ធ្វើឱ្យក្មេងរកហាយ ដល់សតិសម្បជញ្ញៈមនុស្សជាតិ និងថា ការឈានដល់ពិភព លោកមួយ ដែលមនុស្សទាំងឡាយមានសេរីភាពក្នុងការនិយាយស្តី និងជំនឿ និងភាព រួមផុតពីការភ័យ ខ្ពលាច និងទុក្ខភាព ត្រូវបានរូបកាសថាជាសេចក្តីរូបកាសជាមុនសំប៉ុន្តបស់មនុស្សទូទៅ។

ដោយយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ ដែលសិទ្ធិមនុស្សត្រូវតែមានការការពារដោយនីតិវិធី ដើម្បីជម្រុញ រវាងកុំឱ្យមនុស្សបង្កប់ចិត្តជាចុងក្រោយ បង្កអស់ បះបោររូបរាងទាំងនឹងអំណាចផ្តាច់ការ និងការគាបសង្កត់។

ដោយយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ ដែលត្រូវបើកស្តាយការពារឯកទ័ណ្ឌជាចិត្តភាព រវាងរូបជាតិនានា។

ដោយយល់ឃើញថា រូបជាតិទាំងឡាយនៃសហរូបជាតិ បានរូបកាសបញ្ជាក់សារជាថ្មីក្នុង ធម្មចន្លាញសហរូបជាតិ ឆ្លងឆ្លើយរបស់ខ្លួន ទៅលើសិទ្ធិមូលដ្ឋាននៃមនុស្ស លើសេចក្តីផ្តល់ថ្លៃថ្នូរ លើតម្លៃរបស់ មនុស្ស និងលើសមភាពនៃសិទ្ធិរវាងបុរសនិងស្ត្រី ហើយប្តេជ្ញា លើកស្តាយខ្ពង់រាងសង្គតិ និងក្រុមចិត្ត ជីវភាពរស់នៅឱ្យបានត្រូវបែបឡើង ក្នុងសេរីភាពកាន់តែទូលំទូលាយ។

ដោយយល់ឃើញថា ដោយសហរូបតិបត្តិការជាមួយអង្គការសហរូបជាតិ រដ្ឋបាលសមាជិកទាំង អស់សន្តិយាធ្វើឱ្យមានការគោរពជាសកល និង ការរូបតិបត្តិសិទ្ធិ និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន។

ដោយយល់ឃើញថា ការយល់ដឹងគ្នាមួយអំពីសិទ្ធិនិងសេរីភាពទាំងនេះ មានសារៈសំខាន់បំផុត ដើម្បីបំពេញនូវការសន្តិយាខាងលើ។

អ្នរស៊ីហេតុនេះ មហាសន្និបាតរូបកាសថា ៖

សេចក្តីរូបកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សនេះ ជាឧត្តមគតិមួយដែលរូបជាតិរួមគ្នាប្រកបបទេស និងរូបជាតិទាំងអស់ត្រូវធ្វើឱ្យមានសន្តិសុខ ដើម្បីឱ្យ បុគ្គលគ្រប់រូប និងអង្គការសង្គមទាំងអស់ ដោយ រក្សាខ្លួនជាប៉ាន់ប្រុងក្នុងស្មារតីរបស់ខ្លួន ឆ្លងសេចក្តីរូបកាសនេះ ខិតខំប្រឹងប្រែង បណ្តុះបណ្តាលការគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងនេះ តាមរយៈការបង្រៀននិងការអប់រំ ហើយនិងខ្ញុំប្រឹង ប្រែប្រួលធានាឱ្យមានការទទួល ស្គាល់ និង ការអនុវត្តជាសកល និងដោយស័ក្តិសិទ្ធិ ឆ្លងសិទ្ធិនិងសេរីភាព ដោយវិធានការជាតិ និងអន្តរជាតិ ដែលមានលក្ខណៈរឹតត្បិតច្រើនជាងដាច់ ទាំង ក្នុងចំណោមរូបជាតិរួមគ្នានៃរដ្ឋបាលសមាជិក ទាំងក្នុងចំណោមរូបជាតិរួមគ្នា ដែលស្ថិតនៅក្នុងនៃអង្គការមនុស្សនេះ។

មាត្រា ១

មនុស្សទាំងអស់ កើតមកមានសេរីភាព និងសមភាព ក្នុងផ្នែកសេចក្តីផ្តល់ថ្លៃថ្នូរនិងសិទ្ធិ។ មនុស្ស មានវិចារណញ្ញាណនិងសតិសម្បជញ្ញៈជាប់ពី កំណើត ហើយគប្បីប្រព្រឹត្តដូចនេះគ្មានទេវធម៌ឡើយ ក្នុង ស្មារតីភាពរូបជាបងប្អូន។

មាត្រា ២

មនុស្សម្នាក់ៗ អាចរូបប្រកាសសិទ្ធិនិងសេរីភាពទាំងអស់ ដែលមានចែងក្នុងសេចក្តីរូបកាសនេះ ដោយគ្មានការរូបកាន់បែងចែកបែបណាមួយ មាន ជាភាសា ពណ៌សាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិយោបាយ ឬមតិផ្តេសង្ស័យទៀត ដើមកំណើតជាតិ ឬសង្គម រូបរាងសម្បជញ្ញៈ កំណើត ឬស្ថានភាព ដទៃទៀតឡើយ។

លើសពីនេះ មិនត្រូវធ្វើការរូបកាន់បែងចែកណាមួយ ដោយសំអាងទៅលើឋានៈខាងនយោបាយ ខាងផែនសម្បជញ្ញៈ ឬខាងអន្តរជាតិរបស់បទេស ឬផែនដីដែលបុគ្គលណាម្នាក់រស់នៅ ទោះបីជារូបបទេស ឬផែនដីនោះឯករាជ្យក្តី ស្ថិតក្រោមអាណាព្យាបាលក្តី ឬមានស្ថិរភាព ឬ មានស្ថិរភាពក្រោមការដាក់ ក្រមិតផ្តេសងទៀតណាមួយ ដល់អធិបតេយ្យភាពក្តី។

មាត្រា ៣

បុគ្គលម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សេរីភាព និងសន្តិសុខផ្តុំទាំងខ្លួន។

មាត្រា ៤

គួរមានជនណាម្នាក់រៀនសូត្រក្នុងទសភាព ឬសូត្រក្នុងភាពជាអ្នកបង្កើនដាច់ថ្លៃឡើយ។ ទសភាព និងទសពាណិជ្ជកម្ម តាមរូបបង្កប់ទាំងអស់ រួមបញ្ចូលគ្នា។

មាត្រា ៥

គួរមានជនណាម្នាក់រៀនសូត្រទទួលទានណាមួយ ឬការបង្កើតដឹកជញ្ជូន ឬទទួលបានមួយយោងយោង អមនុស្ស ធម៌ ឬបន្ថែមទៅក្នុងបន្ទាប់បន្ទាប់ឡើយ។

មាត្រា ៦

ជនរូប មានសិទ្ធិខ្លីយកទទួលស្គាល់បុគ្គលិកក្នុងគោលគតិយុត្តដរាបសំខ្លួន នេះរួមបញ្ចូលទាំង។

មាត្រា ៧

ជនរូប មានសិទ្ធិស្មើគ្នាទៅនឹងមុខរបរ និងមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារពីមុខរបរស្មើគ្នា ដោយ គួរមានការរើសអើង។ មនុស្សរូប មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារស្មើគ្នា រួមទាំងនឹងការរើសអើងណា ដែលរំលោភសិទ្ធិសេចក្តីរូបកាយនេះ រួមទាំងរូបរាងនិងការព្យាបាល ខ្លីយកបានការរើសអើង។

មាត្រា ៨

មនុស្សរូប មានសិទ្ធិរកដំណោះស្រាយសិទ្ធិស្មើគ្នាទៅនឹងមុខសាលាជំនាញជាតិ ដែល មានសមត្ថកិច្ច ចំពោះអំពើទាំងឡាយណា ដែលរំលោភសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ដែលរួមបញ្ចូលទទួលស្គាល់ ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬដោយច្បាប់។

មាត្រា ៩

គួរមានជនណាម្នាក់រួមបញ្ចូលចាប់ខ្លួន ឬខ្លួន ឬនិរទេសខ្លួន តាមអំពើចិត្តឡើយ។

មាត្រា ១០

មនុស្សរូប មានសិទ្ធិស្មើគ្នាពេញលេញ សិទ្ធិយុត្តិធម៌រវាងរដ្ឋនិងមិនលំអៀង ពិនិត្យឡើង ក្នុងរបស់ខ្លួនជាសាធារណៈ និងដោយសមធម៌ ដើម្បីសម្រេចសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ច និងលើភាពសមហេតុ ផល នៃការចោទបកាន់ទាំងឡាយខាងបទល្មើសមកលើខ្លួន។

មាត្រា ១១

ជនណាដែលជាប់ចោទពីបទល្មើសរួមបញ្ចូលទទួលបានសិទ្ធិស្មើគ្នាជាជនគ្មានទោស រហូតដល់ពិនិត្យភាពរួមបញ្ចូលទទួលបាន ទៅក្នុងសវនាការជាសាធារណៈ ដែលមានការធានាថា ដើម្បីខ្លីយជននេះការពារ ខ្លួន។

គួរមានជនណាម្នាក់រួមបញ្ចូលផ្តល់ទោសពីបទល្មើសរួមបញ្ចូលទទួលបាន ដោយអំពើ ការខកខានមិនបាន ឆ្លើយ បើអំពើ ឬការខកខាននេះ មិនបានចែងក្នុងច្បាប់ជាតិ ឬអន្តរជាតិ ថាជាបទល្មើសរួមបញ្ចូលទទួលបាននោះទេ ឆ្លើយអំពើ ឬមានការខកខាននេះ។ ដូចគ្នានេះដែរ មិនត្រូវមានការផ្តល់ទោស ខ្លីយផ្តល់ជាទោសដែលបាន កំណត់ខ្លីយអនុវត្ត ក្នុងអំឡុងពេលដែលបទល្មើសបានកើតឡើងឡើយ។

មាត្រា ១២

គួរមានមនុស្សណាម្នាក់រួមបញ្ចូលការរំលោភរដៀតរដកតាមអំពើចិត្តក្នុងជីវិតកំណត់រដ្ឋសារ ទី លំនៅ ឬការឆ្លើយឆ្លង ឬការឆ្លើយខ្លីយចំពោះដល់កិត្តិយស និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្លួនបានឡើយ។ ជនរូប មានសិទ្ធិ ទទួលបានការការពារពីមុខរបរ រួមទាំងនឹងការរដៀតរដក ឬការប៉ះពាល់បែបនេះ។

មាត្រា ១៣

មនុស្សរូប មានសិទ្ធិផ្អែកលើការដោយសេរី និងមានសិទ្ធិជើងសេរីសន្តិសុខដ្ឋាន ក្នុងរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ។

មនុស្សរូបមានសិទ្ធិចាកចេញពីបទសណ្ឋាន រួមទាំងបទសរបស់ខ្លួនផង និងមាន សិទ្ធិរក្សាទុកប្រកបរបររបស់ខ្លួនវិញ។

មាត្រា ១៤

មនុស្សរូប មានសិទ្ធិស្វែងរក និងទទួលបានក្រសួងរដ្ឋបាល ក្នុងបទសដទៃទៀត ក្នុង ករណីមានការផ្ញើទុក្ខបុកម្នេញមកលើខ្លួន។

សិទ្ធិស្វែងរកក្រសួងនេះ មិនអាចលើកមកសំអាងបានទេ ក្នុងករណីមានការចោទបកាន់ ដែល ពិតជាត្រូវបានផ្អែកលើបទល្មើសមិនមែនយោងយោង ឬពិការ

រូបរាងកាយ ដែលផ្ដល់ឱកាស និង គោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហគមន៍ជាតិ។

មាត្រា ១៥

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានសញ្ជាតិមួយ។

គ្មានជនណាម្នាក់ អាចរក្សាសញ្ជាតិ ឬប្រារព្ធសិទ្ធិបង្កើនសញ្ជាតិរបស់ខ្លួន តាមអំពើចិត្ត បានឡើយ។

មាត្រា ១៦

មនុស្សស្រីដល់អាយុគ្រប់ការ មានសិទ្ធិរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងកសាងគ្រួសារ ដោយ មិនរងការរំខានពីសាសន៍ សញ្ជាតិ ឬសាសនាឡើយ។ មនុស្សស្រី មានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ក្នុងចំណោមអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុងពេលរំលាយចំណោមអាពាហ៍ពិពាហ៍។

អាពាហ៍ពិពាហ៍និងអាពាហ៍ពិពាហ៍ទៅមាន ល្អិតល្អន់តែមានការរួមគ្នាដូចគ្នាដោយសេរី និងពេញលេញពីឥរិយាបថបុគ្គល។

រដ្ឋស្រាវជ្រាវអង្គការធម្មជាតិនិងជាអង្គការមូលដ្ឋាននៃសង្គម ហើយរដ្ឋស្រាវជ្រាវមានសិទ្ធិទទួល ការការពារពីសង្គមនិងរដ្ឋ។

មាត្រា ១៧

មនុស្សគ្រប់រូប ទោះតែម្នាក់ឯងក្នុង ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃក្នុង មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។

គ្មានជនណាម្នាក់ អាចរំលោភកម្មសិទ្ធិ តាមអំពើចិត្តឡើយ ។

មាត្រា ១៨

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពខាងការគិត សតិសម្បជញ្ញៈ និងសាសនា។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពផ្តល់ប្រយោជន៍សាសនា ឬជំនឿ រួមទាំងសេរីភាពសម្តែងសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន តែម្នាក់ឯង ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃ ជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន តាមការបង្កាត់បង្រៀន ការអនុវត្ត ការគោរព ឬជា និងការរួមគ្នាជាមួយ។

មាត្រា ១៩

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការមានមតិ និងការសម្តែងមតិ។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពក្នុងការរក្សាមតិ ដោយគ្មានការរំលោភបំពាន និងសេរីភាពក្នុងការស្តែងរក ការទទួល និងការផ្តល់ផ្តល់យោបល់ដ៏មាន និងគិតនានាដោយគ្មានការរំលោភបំពាន ទោះតាមរយៈ មធ្យោបាយសម្តែង មតិណាមួយក៏ដោយ។

មាត្រា ២០

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការរួមបញ្ចូល ឬការរួមគ្នាជាសមាជិក ដោយសន្តិវិធី។

គ្មានជនណាម្នាក់ អាចរំលោភបំពានឱកាស ឬបង្កបង្កើន ឱកាសក្នុងការរួមគ្នាជាសមាជិកមួយឡើយ។

មាត្រា ២១

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈនៃរដ្ឋរបស់ខ្លួន ដោយ ផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាង ដែលមានស្ថេរភាព ដោយសេរី។

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលរួមមុខងារសាធារណៈនៃរដ្ឋរបស់ខ្លួន ក្នុងលក្ខខណ្ឌ សមភាព។

អន្តរៈរបស់រដ្ឋជាពលរដ្ឋ ជាមូលដ្ឋាននៃការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈ។ អន្តរៈនេះ រួម សម្តែងចេញតាមរយៈការបោះឆ្នោតទៀងទាត់ តាមពេលកំណត់ និងពិតប្រាកដ ដែលមានលក្ខណៈសកល ស្មើភាព និងសម្មាគ្គី ឬតាមនីតិវិធីសម្រាប់ ដែលធានាសេរីភាពនៃការបោះឆ្នោត។

មាត្រា ២២

ក្នុងឋានៈជាសមាជិកនៃសង្គម មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានសន្តិសុខសង្គម និងមានបុព្វសិទ្ធិស្រាវជ្រាវមានសិទ្ធិខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ដែលចាំបាច់សម្រាប់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងការ រីកចម្រើនដោយសេរីនៃបុគ្គលិកក្នុងរដ្ឋរបស់ខ្លួន តាមរយៈការខិតខំរបស់ជាតិ និងសហគមន៍ បញ្ចូលការអនុវត្ត ជាតិ និងដោយយោងទៅតាមការរៀបចំ និងធនធានរបស់រដ្ឋឡើយ។

មាត្រា ២៣

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិមានការងារធ្វើ រៀនសូត្រការងារដោយសេរី ទទួលបានខ្លួនឯង ការងារតិចតួច និងពេញចិត្ត និងមានការការពារបរិស្ថាន និងភាពឆ្លាតវៃការងារធ្វើ។

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិទទួលបានការបោះឆ្នោតសេរី ចំពោះការងាររដ្ឋបាល ដោយគ្មានការរើស អើង។

អ្នកធ្វើការងារ មានសិទ្ធិទទួលបានលាភការងារដោយសមធម៌ និងពេញចិត្ត ដើម្បីធានាអត្ថិភាព រស់នៅរបស់ខ្លួននិងគ្រួសារ ឱ្យសមស្របនឹង សេចក្តីថ្លៃថ្នូរនៃមនុស្ស និងត្រូវបានបំពេញបន្ថែមទៀត ដោយមធ្យោបាយផ្តល់នូវការការពារផ្នែកសង្គម របស់ប្រជាជន។

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងចូលរួមក្នុងសហជីព ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍ របស់ខ្លួន។

មាត្រា ២៤

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិឈប់សម្រាក និងលំហែកំសាន្ត រួមបញ្ចូលទាំងក្នុងកិច្ចការងារ សមហេតុផល និងការឈប់សម្រាក ដោយមាន ការបោះឆ្នោតតាមពេលកំណត់ទៀងទាត់។

មាត្រា ២៥

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិទទួលបានក្នុងកិច្ចការងារសុខភាព ដើម្បីធានាសុខភាព និង សុខុមាលភាពរបស់ខ្លួន និងគ្រួសារ រួមមានចំណីអាហារ សម្បូររូបកាយ លំនៅដ្ឋាន ការថែទាំសុខភាព និងសេវាសង្គមកិច្ចចាំបាច់ផ្តល់ឲ្យទៀត។ មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិទទួលបានការគាំពារ នៅពេលគ្មាន ការងារធ្វើ មានជំងឺ ពិការ មេម៉ាយ ឬពោះម៉ាយ ចាស់ជរា ឬនៅពេលបាត់បង់មធ្យោបាយធានាជីវភាព ដែលបណ្តាលមកពី កាលៈទេសៈផុតពីអន្តរៈរបស់ខ្លួន។

មាត្រា ២៦ មានសិទ្ធិទទួលបានជំនួយនិងការថែទាំពិសេស។ កុមារគប្បី ទោះកើត ពីឪពុកម្តាយមានខាន់ស្គាលា ឬឥតខាន់ស្គាលាក្តី ត្រូវបាន ទទួលបានការការពារខាងសង្គមកិច្ចដូចគ្នា។

មាត្រា ២៦

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ។ ការអប់រំ ត្រូវតែបង្កើន យ៉ាងហោចណាស់ សម្រាប់ការអប់រំបឋមសិក្សា និងអប់រំមូលដ្ឋាន។ ការអប់រំ បឋមសិក្សា គឺជាកាតព្វកិច្ច។ ការអប់រំ ខាងច្នៃប្រឌិត និងវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវរៀបចំឱ្យមានជាទូទៅ។ ការអប់រំគួរតែសមស្រប ត្រូវបើកឱ្យចូលរៀន ស្មើភាពគ្នា ដោយឈរលើមូលដ្ឋានសមត្ថភាព។

ការអប់រំ ត្រូវសំដែងទៅក្នុងការរីកលូតលាស់ពេញលេញនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់មនុស្ស និង ការពង្រឹងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាព មូលដ្ឋាន។ ការអប់រំនេះ ត្រូវបើកកំណើនការយល់ដឹង ការអភិវឌ្ឍន៍អត្តសញ្ញាណ និងចិត្តសុខភាពរវាងប្រជាជន និងក្រុមប្រជាជន ឬក្រុមសាសនាទាំងអស់ រួមទាំងការអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពរបស់សហប្រជាជាតិ ក្នុងការថែរក្សាសន្តិភាព។

មាតាបិតា មានសិទ្ធិជាអាទិភាព ក្នុងការរៀនសូត្ររបស់កូននៃការអប់រំ សម្រាប់បុគ្គលិក របស់ខ្លួន។

មាត្រា ២៧

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិចូលរួមដោយសេរី ក្នុងជីវភាពរួមរស់សហគមន៍ អ្នកស៊ីវិល សិល្បៈ និងចូលរួមចំណែកក្នុងវឌ្ឍនភាពវិទ្យាសាស្ត្រ និងក្នុងផលប្រយោជន៍ដែលបានមកពីវឌ្ឍនភាព នេះ។

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារផលប្រយោជន៍ខាងសីលធម៌ និងសម្ភារៈ ដែល បានមកពីផលិតកម្មខាងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម អក្ខរសាស្ត្រសង្គម ឬសិល្បៈ ដែលជាស្ថានីយរបស់ខ្លួន។

មាត្រា ២៨

មនុស្សគប្បី មានសិទ្ធិទទួលបាននូវសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គមនិងអន្តរជាតិ ដែលធ្វើឱ្យសិទ្ធិ និង សេរីភាព ចែងក្នុងសេចក្តីបកស្រាយនេះ អាចសម្រេច បានដោយពេញលេញ។

មាត្រា ២៩

មនុស្សគប្បី មានករណីយកិច្ចចំពោះសហគមន៍ ដែលជាកន្លែងតែមួយគត់ ដែលអាច បង្កើតបានការរីកចម្រើនដោយសេរី និងពេញបរិបូរណ៍នូវ បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន។

ក្នុងការរៀបចំរបស់សិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់ខ្លួន មនុស្សគប្បី ត្រូវស្ថិតនៅក្នុងកិច្ចការងារ ដែលច្បាប់បានកំណត់ សំរាប់ធានាការទទួលស្គាល់ និងការគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ និងបំពេញសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងតិចត្រូវខាងសីលធម៌ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងសុខុមាលភាព

ទូទៅ នៅក្នុងសង្គមរូបជាធម្មតាតែប៉ុណ្ណោះ។

តែយ៉ាងណាក៏ដោយ សិទ្ធិនិងសេរីភាពទាំងនេះ មិនអាចយកទៅប្រើប្រាស់ផ្ទុយនឹងគោល បំណង និងគោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហរូបជាតិឡើយ។

មាត្រា ៣០

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃសេចក្តីរក្សាសន្តិភាពនេះ អាចរួមមានបក្សសាយ គូរម្លូរថា រដ្ឋបណ្តាមួយ រក្សាមណ្ឌល ឬបុគ្គលណាម្នាក់ មានសិទ្ធិបែបណាមួយ ក្នុងការធ្វើសកម្មភាព ឬការប្តូរពិតៗអំពីអ្វីមួយ ដែលសំដៅទៅលើផ្តល់ឱកាសសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីរក្សាសន្តិភាពនេះ ឡើយ។